

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย

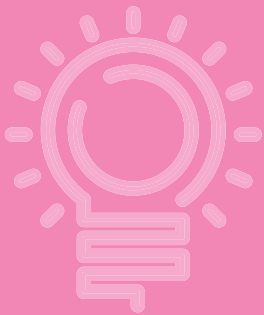

หลักการใช้ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ผู้เรียบเรียง

สุระ ดามาพงษ์ กศ.บ., กศ.ม.

ทัศนีย์ ล้วนสละ ศศ.บ.

ทิพย์โชค ไชยวิศิษฐ์กุล กศ.บ., ศศ.ม.

ผู้ตรวจ

ดร.มิ่งขวัญ กิตติวรรณกร ค.บ., ค.ม., พร.ด.

ผศ.ปัทมา ดำประสิทธิ์ ศศ.บ., ศศ.ม.

สุรีย์พร ถึงสุข ศศ.บ., ค.ม.

บรรณาธิการ

สุมาลี มีปลอด ศศ.บ. (เกียรตินิยม)

นันทกาญจน์ การสามารถ ศศ.บ.

ผลิตและจัดจำหน่ายโดย บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

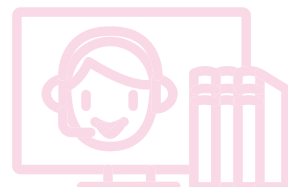
วัฒนาพานิช **สำราญราษฎร์**

๒๑๖-๒๒๐ ถนนบำรุงเมือง แขวงสำราญราษฎร์ เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๒๒ ๙๓๙๔ • ๐ ๒๒๒๒ ๔๓๗๑-๒

โทรสาร ๐ ๒๒๒๔ ๖๔๔๖ • ๐ ๒๒๒๔ ๖๔๔๗

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ info@wpp.co.th

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย

หลักการใช้ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

สงวนลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย
ห้ามละเมิด ทำซ้ำ ดัดแปลง เผยแพร่
ส่วนหนึ่งส่วนใด เว้นแต่จะได้รับอนุญาต

ผู้เรียบเรียง

สุระ ดามาพงษ์

ทัศนีย์ ล้วนสละ

ทิพย์โชค ไชยวิเศษกุล

ผู้ตรวจ

ดร.มิ่งขวัญ กิตติวรรณกร

ผศ.ปัทมา ดำประสิทธิ์

สุริย์พร ถึงสุข

บรรณาธิการ

สุมาลี มีปลอด

นันทกาญจน์ การสามารถ

ปีที่พิมพ์ พ.ศ. ๒๕๖๘

พิมพ์ครั้งที่ ๑

จำนวน ๒๐,๐๐๐ เล่ม

ISBN 978-974-18-7943-4

พิมพ์ที่ บริษัท โรงพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด นายเจียงชัย จงพิพัฒน์สุข กรรมการผู้จัดการ

คำนำ

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย หลักการใช้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ เล่มนี้จัดทำขึ้นตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ มีเป้าหมายให้นักเรียนและครูใช้เป็นสื่อในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดชั้นปี และสาระการเรียนรู้แกนกลางที่หลักสูตรกำหนด รวมทั้งพัฒนานักเรียนให้มีสมรรถนะสำคัญตามที่ต้องการทั้งด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี ตลอดจนพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทำประโยชน์เพื่อสังคม เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมไทยและสังคมโลกได้อย่างมีความสุข

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย หลักการใช้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ เล่มนี้ยึดแนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้หลักการส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักในการใช้ภาษาไทยเพื่อให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน โดยพัฒนานักเรียนแบบองค์รวมอยู่บนพื้นฐานการบูรณาการความคิดรวบยอด ที่เน้นให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยกระบวนการที่เน้นการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และการเรียนรู้ตามศักยภาพสมอง (Brain-based Learning) ซึ่งเน้นการเรียนรู้ให้ตรงกับรูปแบบการเรียนรู้ (Learning Styles) เน้นทักษะที่เสริมสร้างความเข้าใจที่คงทนของนักเรียนซึ่งเป็นผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดตามหลักสูตร

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย หลักการใช้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ เล่มนี้จะช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาความรู้ด้านภาษาไทย และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี

คณะผู้จัดทำ

คำชี้แจง

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย หลักการใช้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ เล่มนี้ได้ออกแบบให้มือนักเรียนประกอบดังนี้

๑ ตัวชี้วัดชั้นปี ระบุเป้าหมายในการพัฒนานักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ โดยแยกออกเป็น ๒ กลุ่ม ได้แก่ ตัวชี้วัดระหว่างทางและตัวชี้วัดปลายทาง (ตามหนังสือที่ ศษ ๐๔๐๑๐/ว ๑๕๕๓ ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๖) ซึ่งตัวชี้วัดระหว่างทางพิมพ์ด้วยตัวอักษรสีดำ ส่วนตัวชี้วัดปลายทางพิมพ์ด้วยตัวอักษรสีฟ้า

๒ สารการเรียนรู้ แสดงขอบข่ายเนื้อหาที่นักเรียนจะได้เรียนในหน่วยการเรียนรู้

๓ ประโยชน์จากการเรียนรู้ ระบุประโยชน์ที่ได้จากการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้เป็นประเด็นสั้น ๆ

๔ คำถามนำ (ชวนคิด ชวนตอบ) เป็นคำถามกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความคิดสงสัยและสนใจที่จะค้นหาคำตอบ

๕ เนื้อหา แบ่งเป็นหัวเรื่องหลัก หัวเรื่องรอง และหัวเรื่องย่อย ตรงตามตัวชี้วัดชั้นปีและสารการเรียนรู้แกนกลาง มีกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้แทรกเป็นช่วง ๆ เนื้อหาบางตอนอาจนำเสนอด้วยภาพประกอบ ตาราง แผนภูมิ แผนที่ความคิด และประกอบด้วยส่วนอื่น ๆ ดังนี้

๕.๑ คำสำคัญ ระบุคำสำคัญที่แทรกอยู่ในเนื้อหา โดยพิมพ์ด้วยตัวอักษรสีฟ้าต่างจากตัวพื้น คำสำคัญนี้จะใช้ตัวเน้นเฉพาะคำที่ปรากฏในเนื้อหา ไม่เน้นคำที่เป็นหัวข้อ

๕.๒ ภาพประกอบ สอดคล้องกับเนื้อหา

๕.๓ ตาราง แผนภูมิ แผนที่ความคิด สอดคล้องกับเนื้อหา

๕.๔ เรื่องน่ารู้ เป็นความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องที่ได้ศึกษาในหน่วยการเรียนรู้ นั้น ๆ โดยคัดสรรเฉพาะเรื่องที่นักเรียนควรรู้

๕.๕ แหล่งสืบค้นความรู้ เสนอแหล่งความรู้ต่าง ๆ รวมทั้งเว็บไซต์สำหรับการศึกษาค้นคว้าเนื้อหาที่สอดคล้องกับเรื่องที่เรียน

๖ กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ เป็นกิจกรรมที่กำหนดให้ทำเมื่อจบเนื้อหาแต่ละช่วง แต่ละตอน เพื่อให้ นักเรียนได้ปฏิบัติให้เกิดการเรียนรู้ เป็นกิจกรรมที่หลากหลาย ใช้แนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับเนื้อหา เหมาะสมกับวัย สะดวกในการปฏิบัติ กระตุ้นให้นักเรียนได้คิด และส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม

๗ บทสรุป สรุปเนื้อหาหลังจากจบเนื้อหาและกิจกรรมของแต่ละหน่วยการเรียนรู้ โดยจัดทำเป็นผังมโนทัศน์ เพื่อให้นักเรียนทบทวนความรู้ที่เรียนไปแล้ว

๘ กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) นำเสนอกิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักการที่เน้นการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ซึ่งสะดวกในการนำไปปฏิบัติ ส่งเสริมทักษะการคิด สร้างองค์ความรู้ และประยุกต์ใช้ความรู้

๙ โครงการ เป็นข้อเสนอแนะให้นักเรียนปฏิบัติโครงการ โดยเสนอแนะหัวข้อโครงการและแนวทางการปฏิบัติโครงการที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดชั้นปีของหน่วยการเรียนรู้ นั้น เพื่อพัฒนาทักษะการคิด การวางแผน และการแก้ปัญหาของนักเรียน

๑๐ การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน นำเสนอตัวอย่างสถานการณ์การนำความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะต่าง ๆ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

๑๑ คำถามทบทวน เป็นคำถามแบบอัตนัยที่มุ่งถามเพื่อทบทวนผลการเรียนรู้ของนักเรียน

๑๒ ท้ายเล่ม ประกอบด้วย

๑๒.๑ อภิธานศัพท์ (คำศัพท์) เป็นการนำคำสำคัญที่แทรกอยู่ในเนื้อหา มาอธิบายและจัดเรียงตามลำดับตัวอักษรเพื่อความสะดวกในการค้นคว้า

๑๒.๒ บรรณานุกรม เป็นรายชื่อหนังสือ เอกสาร หรือเว็บไซต์ที่ใช้ประกอบการเขียน

สารบัญ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑

อักษรและการประสมคำ.....

๑

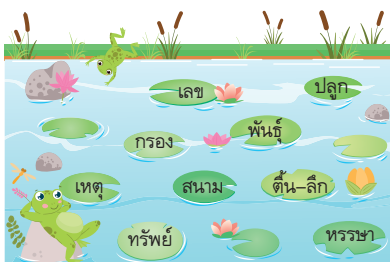

- ๑. อักษรไทย ๒
 - ๑.๑ พยัญชนะ ๒
 - ๑.๒ สระ ๓
 - ๑.๓ วรรณยุกต์..... ๑๓
 - ๑.๔ เลขไทย ๑๙
- ๒. การประสมคำ ๒๒

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒

การสะกดคำ

๒๘

- ๑. การแจกลูกสะกดคำ ๒๙
- ๒. मात्रาตัวสะกด..... ๓๒
 - ๒.๑ ตัวสะกดตรงตาม मात्रา ๓๓
 - ๒.๒ ตัวสะกดไม่ตรงตาม मात्रา..... ๓๓
- ๓. การผันอักษร ๓๕
 - ๓.๑ การผันอักษรกลาง..... ๓๖
 - ๓.๒ การผันอักษรสูง ๓๗
 - ๓.๓ การผันอักษรต่ำ ๓๘
- ๔. คำที่มีตัวการันต์..... ๓๙
- ๕. คำควบกล้ำ ๔๐
 - ๕.๑ คำควบแท้ ๔๑
 - ๕.๒ คำควบไม่แท้ ๔๒
- ๖. คำที่มีอักษรนำ..... ๔๓
- ๗. คำที่มีความหมายตรงกันข้าม..... ๔๕
- ๘. คำที่มี รร (ร หัน)..... ๔๗
- ๙. คำที่มีพยัญชนะและสระที่ไม่ออกเสียง ๔๙

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓

ประโยค

๕๕

๑. ประโยค ๕๕
 - ๑.๑ ลักษณะของประโยค ๕๖
 - ๑.๒ ส่วนประกอบของประโยค ๕๘
 - ๑.๓ ประโยคที่ใช้ในภาษาไทย ๖๐
๒. การเรียบเรียงประโยคเป็นเรื่องสั้น ๆ ๖๒

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔

คำคล้องจอง

๖๖

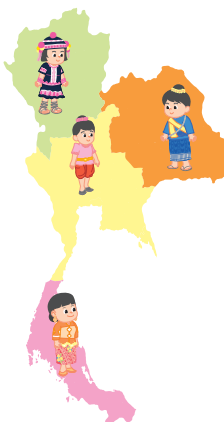

๑. คำคล้องจอง ๖๗
 - ลักษณะของคำคล้องจอง ๖๘
๒. บทร่ายกรองง่าย ๆ ๗๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕

ภาษาไทยมาตรฐานและภาษาไทยถิ่น

๗๖

๑. ภาษาไทยมาตรฐานและภาษาไทยถิ่น ๗๗
 - ๑.๑ ภาษาไทยมาตรฐาน ๗๗
 - ๑.๒ ภาษาไทยถิ่น ๗๘
๒. บทร้องเล่น ๘๒

คำศัพท์ ๘๘

บรรณานุกรม ๙๐

หน่วย การเรียนรู้ที่

อักษรและ การประสมคำ

ตัวชี้วัดชั้นปี

บอกและเขียนพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และเลขไทย ท ๔.๑ (ป. ๒/๑)

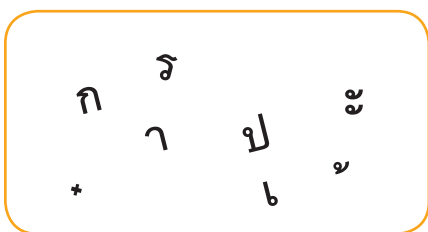
สาระการเรียนรู้

๑. อักษรไทย
๒. การประสมคำ

ประโยชน์จากการเรียนรู้

๑. จัดกลุ่มอักษร ๓ หมู่ ถูกต้อง
๒. แยกเสียงสระเสียงสั้น สระเสียงยาวถูกต้อง
๓. ประสมคำถูกต้อง
๔. ใช้ตัวเลขไทยได้ถูกต้อง

ชวนคิด ชวนตอบ

ตัวอักษรพวกนี้ประสมเป็นคำใดได้บ้าง

เรื่องน่ารู้

การเขียนคำให้ถูกต้องจะต้องเรียนพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และเลขไทยก่อน

พยัญชนะทั้งหมดนี้ แบ่งตามระดับพื้นเสียง
ได้เป็น ๓ หมู่ ดังนี้ครับ

๑) **อักษรกลาง** คือ พยัญชนะที่มีพื้นเสียงระดับกลาง มีทั้งหมด ๙ ตัว ได้แก่

ก จ ฎ ฏ ด ต บ ป อ

จำง่าย ๆ ตามนี้นะคะ

ไก้จิกเด็กตายบนปากโอ่ง และ ฎ ฏ

ไก้ → ก

จิก → จ

เด็ก → ด

ตาย → ต

บน → บ

ปาก → ป

โอ่ง → อ

๒) **อักษรสูง** คือ พยัญชนะที่มีพื้นเสียงระดับสูง มีทั้งหมด ๑๑ ตัว
ได้แก่

ข ข ฃ ฉ ฐ ถ ผ ฝ ศ ษ ส ห

ท่องตามกันนะคะ จะได้จำได้

ไขไล่ดูฝาคึงหกผางเขตฐานคึกษา

ไข → ข

ไล่ → ส

ดู → ถ

ฝ → ผ

คึง → ฃ

หก → ห

ผาง → ผ

เขต → ข

ฐาน → ฐ

คึกษา → ศ, ษ

๓) **อักษรต่ำ** คือ พยัญชนะที่มีพื้นเสียงระดับต่ำ มีทั้งหมด ๒๔ ตัว ได้แก่

ค	ศ	ฌ	ง	ช	ซ	ฅ	ญ	ฑ	ฒ
ณ	ท	ธ	น	พ	ฟ	ภ	ม	ย	ร
ล	ว	ฬ	ฮ						

อักษรต่ำ คือ พยัญชนะที่เหลือ
จากอักษรกลางและอักษรสูงนะคะ

เรื่องน่ารู้

เราเรียกพยัญชนะที่แบ่งตามระดับเสียง
ทั้ง ๓ ชนิดนี้ว่า **อักษร ๓ หมู่** หรือ **ไตรยางศ์**

การใช้พยัญชนะในภาษาไทย

รู้จักการใช้พยัญชนะไทยกันนะคะ

พยัญชนะไทย ๔๔ ตัว ปัจจุบันไม่ใช้แล้ว ๒ ตัว คือ ช และ ศ
เหลือใช้เพียง ๔๒ ตัว มีการใช้ดังนี้

๑. พยัญชนะไทยส่วนใหญ่จะอยู่ในบรรทัด แต่บางตัวมีหางยาว
เหนือบรรทัด คือ ช ซ ฌ ฬ ศ ส ฬ ฮ หรือมีหางยาวลงมาได้บรรทัด
คือ ญ ฎ ฏ ฐ

๒. พยัญชนะไทยส่วนใหญ่มีหัวเป็นวง ไม่บอด เช่น ข ค ง จ
หัวพยัญชนะแบ่งเป็น ๒ แบบ ได้แก่

๑. พยัญชนะหัวเข้า

เป็นพยัญชนะที่มีหัวอยู่ใน
ตัวพยัญชนะ มี ๑๖ ตัว ได้แก่
ง ฌ ญ ฒ ณ ด ต ถ ผ ฝ ย
ล ว ส อ ฮ

๒. พยัญชนะหัวออก

เป็นพยัญชนะที่มีหัวอยู่นอก
ตัวพยัญชนะ มี ๒๖ ตัว ได้แก่
ข ฃ ค ฅ ฌ จ ฉ ช ซ จ ฎ
ฐ ฑ ท ฒ น บ ป พ ฟ ภ ม ร
ศ ษ ห พ

๓. พยัญชนะไทยที่ไม่มีหัว มี ๒ ตัว คือ ก และ ฅ

เรื่อนำรู้

ตัว ถ ฎ ภา ภา รวมอยู่ในตัวอักษรที่มีหางยาวใต้บรรทัด

ฝึกสมองลองทำ

๑. เรียงลำดับพยัญชนะให้ถูกต้อง

๑) ค ฉ จ ฅ ฌ ง

๒) น ผ ป ฝ บ พ

๓) ภ ร ม ล ย ว

๔) ศ อ ฬ ฮ ส ห

๕) ด ฌ ต ฐ ท ณ

๒. จัดหมู่พยัญชนะทั้ง ๔๔ ตัว ตามระดับเสียง และบอกวิธีท่องจำ

๑.๒ สระ

สระในภาษาไทยมีทั้งหมดกี่เสียง
อะไรบ้างคะ

สระในภาษาไทยมีทั้งหมด
๒๑ เสียง ตามนี้ครับ

The box contains 21 Thai vowel diagrams, each illustrating the correct stroke order for writing a specific vowel character. The diagrams are arranged in a grid-like fashion, showing both the base character and its variations with different tones or diacritics. The strokes are numbered ๑, ๒, ๓, ๔, and arrows indicate the direction of the pen strokes.

สระแบ่งเป็นสระเสียงสั้น
และสระเสียงยาว ดังนี้ค่ะ

๑) สระเสียงสั้น คือ สระที่ออกเสียงสั้น มี ๑๘ เสียง ดังนี้

—ะ

—ิ

—ึ

—ุ

เ—ะ

แ—ะ

โ—ะ

เ—าะ

เ—อะ

เ—ียะ

เ—ือะ

—ัวะ

ฤ

ฦ

—ำ

ไ—

เ—

เ—า

ำ ใ ไ เ จัดเป็นสระเสียงสั้น เพราะแฝง
การประสมคำด้วยสระ -ะ ได้แก่

ำ มาจาก อ + -ะ + ม

ใ, ไ มาจาก อ + -ะ + ย

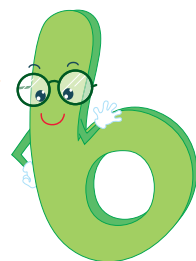
เ มาจาก อ + -ะ + ว

๒) สระเสียงยาว คือ สระที่ออกเสียงยาว มี ๑๔ เสียง ดังนี้

ำ	ำ	ำ	ำ
เ	เ	โ	อ
เ	เ	เ	ว
า	า		

ดูตารางเปรียบเทียบเสียงสระกันหน่อยนะคะ

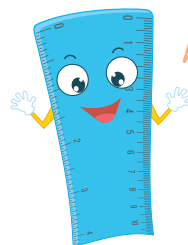
สระเสียงสั้น

อะ	ออกเสียงว่า อะ
อิ	ออกเสียงว่า อิ
อี	ออกเสียงว่า อี
อุ	ออกเสียงว่า อุ
เอะ	ออกเสียงว่า เอะ
แอะ	ออกเสียงว่า แอะ
โอะ	ออกเสียงว่า โอะ
เอะ	ออกเสียงว่า เอะ
เออะ	ออกเสียงว่า เออะ
เอียะ	ออกเสียงว่า เอียะ
เอือะ	ออกเสียงว่า เอือะ
ัวะ	ออกเสียงว่า ัวะ
ฤ	ออกเสียงว่า ฤ
ฌ	ออกเสียงว่า ฌ
ำ	ออกเสียงว่า ำ
ไ	ออกเสียงว่า ไ
เ	ออกเสียงว่า เ
เา	ออกเสียงว่า เา

สระเสียงยาว

า	ออกเสียงว่า อา
ิ	ออกเสียงว่า อี
ี	ออกเสียงว่า อือ
ู	ออกเสียงว่า อุ
เ	ออกเสียงว่า เอ
แ	ออกเสียงว่า แอ
โ	ออกเสียงว่า โอ
อ	ออกเสียงว่า ออ
เอ	ออกเสียงว่า เออ
เีย	ออกเสียงว่า เอีย
เอือ	ออกเสียงว่า เอือ
ัว	ออกเสียงว่า ัว
ฤา	ออกเสียงว่า ฤอ
ฌา	ออกเสียงว่า ฌอ

ปัจจุบัน ฤ ฌ เลิกใช้แล้วนะครับ

ฝึกสมองลองทำ

๑. จับคู่กับเพื่อน ท่องสระทั้งหมด แล้วช่วยกันแยกเป็นสระเสียงสั้น และสระเสียงยาว
๒. ยกตัวอย่างคำที่มีสระเสียงสั้น และคำที่มีสระเสียงยาว อย่างละ ๓ คำ
๓. ฝึกคัดสระทั้งหมด ด้วยตัวบรรจงเต็มบรรทัด

การใช้สระในภาษาไทย

“เกิน” ประสมด้วยสระ -เอ เวลาเขียน ทำไม
ตัว อ หายไป แล้วมีสระ -ิ เพิ่มมาล่ะครับ

เพราะสระบางตัวในภาษาไทย เมื่อประสม
เป็นคำที่มีตัวสะกด บางคำจะเปลี่ยนรูป
และบางคำจะลดรูปค่ะ

สระในภาษาไทยเมื่อประสมเป็นคำ จะแบ่งได้ ๓ ลักษณะ คือ

๑. **สระคงรูป** คือ สระที่ไม่เปลี่ยนรูป เมื่อนำมาประสมกับพยัญชนะต้น
จะมีตัวสะกดหรือไม่มีตัวสะกดก็ได้ เช่น

บ + ัว	→	บัว
ล + ะเอะ	→	เลอะ
อ + ะ + น	→	เอน
ร + ะ + ม	→	ริม
ค + ะ + ง	→	คาง

๒. **สระเปลี่ยนรูป** คือ สระที่เปลี่ยนรูปไปเป็นสระอื่น เมื่อนำมาประสมกับพยัญชนะต้นและตัวสะกด มี ๔ ตัว คือ

สระ **ะ** เปลี่ยนรูปเป็น **ั** เช่น

ก + ะ + น	→	กัณ
ต + ะ + ก	→	ตัก
ห + ะ + น	→	หั่น

สระ **เะ** เปลี่ยนรูปเป็น **เ็** เช่น

ค + เะ + ม	→	เค็ม
ช + เะ + น	→	เช็น
ป + เะ + ด	→	เป็ด

สระ แ-ะ เปลี่ยนรูปเป็น **แ-ะ** เช่น

ข + แ-ะ + ง	→	แข็ง
บ + แ-ะ + บ	→	แบ็บ

สระ เ-อ เปลี่ยนรูปเป็น **เ-ะ** เช่น

ก + เ-อ + ด	→	เกิด
ช + เ-อ + ญ	→	เชิญ
บ + เ-อ + ก	→	เบิก

๓. **สระลดรูป** คือ สระที่ตัดรูปสระบางตัวออกไป เมื่อนำมาประสมกับพยัญชนะต้นและตัวสะกด มี ๔ ตัว คือ

สระ ั-ว เมื่อเป็นคำที่มีตัวสะกด จะตัด ั- ออกเหลือเพียงตัว ว เช่น

ช + ั-ว + น	→	ชวน
ป + ั-ว + ด	→	ปวด
ล + ั-ว + ก	→	लग

สระ โ-ะ

เมื่อเป็นคำที่มีตัวสะกด จะไม่ปรากฏ
รูปสระ โ-ะ ให้เห็น เช่น

จ + โ-ะ + ด	→	จด
ต + โ-ะ + ก	→	ตก
ถ + โ-ะ + ม	→	ถม

สระ -เอ

เมื่อเป็นคำที่มี ย สะกด จะตัดตัว อ ออก
เหลือเพียงรูปสระ -เ- เช่น

จ + -เอ + ย	→	เจย
ต + -เอ + ย	→	เตย
ง + -เอ + ย	→	งย

สระ -อ

เมื่อเป็นคำที่มี ร สะกด จะไม่ปรากฏ
รูปสระ -อ ให้เห็น เช่น

ก + -อ + ร	→	กร
ข + -อ + ร	→	ขร
ค + -อ + ร	→	คร

หากสังเกตให้ดีจะเห็นว่า สระ เ-อ สามารถเป็นได้
ทั้งสระคงรูป สระเปลี่ยนรูป และสระลดรูปนะครับ
เช่น เธอ เขิน เคย

ฝึกสมอง ลองค้น

๑. จับคู่กับเพื่อน ประสมอักษรที่กำหนดให้เป็นคำ แล้วช่วยกัน
บอกว่าใช้สระคงรูป สระเปลี่ยนรูป หรือสระลดรูป

๑) อ + เ- + ว

๒) ห + โ-ะ + ก

๓) ผ + เ-ะ + ด

๒. แต่ละคู่ช่วยกันหาคำที่มีสระคงรูป สระเปลี่ยนรูป และ
สระลดรูป อย่างละ ๒ คำ โดยเขียนแยกส่วนประกอบของคำ
ตามตัวอย่าง

ง + -า + น $\longrightarrow$ งาน

๑.๓ วรรณยุกต์

ใครจำได้บ้างว่าเครื่องหมาย
— ˊ ˋ ˊˋ ˋˋ เรียกว่าอะไร

เรียกว่า วรรณยุกต์ครับ

วรรณยุกต์ เป็นเครื่องหมาย
แทนระดับเสียงสูง-ต่ำของคำ ใช้เขียน
บนพยัญชนะต้นของคำ วรรณยุกต์
แบ่งเป็น ๒ ชนิด คือ รูปวรรณยุกต์
และเสียงวรรณยุกต์

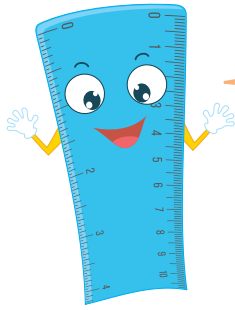
เรื่องน่ารู้

วรรณยุกต์มี ๔ รูป
๕ เสียง

รูปวรรณยุกต์	เสียงวรรณยุกต์
—	สามัญ
ˊ	เอก
ˋ	โท
ˊˋ	ตรี
ˋˋ	จัตวา

ดูตัวอย่างคำกำหนดน้อยนะครับ

นา	→	ไม่มีรูปวรรณยุกต์	เสียงสามัญ
ถ่าน	→	รูปวรรณยุกต์ ˊ	เสียงเอก
เต้าน	→	รูปวรรณยุกต์ ˋ	เสียงโท
กรีด	→	รูปวรรณยุกต์ ˊˋ	เสียงตรี
จำ	→	รูปวรรณยุกต์ ˋˊ	เสียงจัตวา

เรื่องน่ารู้

คำบางคำมีรูปวรรณยุกต์ไม่ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ เช่น

สถาน ไม่มีรูปวรรณยุกต์ แต่มีเสียงจัตวา

น้อง มีรูปวรรณยุกต์ ˋ แต่มีเสียงตรี

ฝึกสมองลองตอบ

บอกรูปและเสียงวรรณยุกต์ของคำที่กำหนดให้ แล้ว
ช่วยกันตรวจสอบว่า มีรูปและเสียงวรรณยุกต์ตรงกันหรือไม่

ใจ

เข้า

เล่า

เกี้ยว

หาร

คำ

บิด

๑.๔ เลขไทย

เราต้องเขียนตัวเลขไทย
ให้เป็นนิสันะครับ

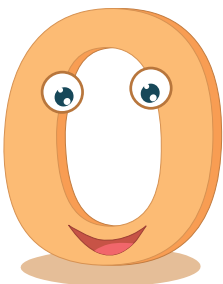

เรื่องน่ารู้

เลขไทยมีเลขศูนย์ (๐)
จึงมีจำนวนเท่ากับเลขอารบิก

ตัวเลขที่ใช้กันทั่วไปและเข้าใจได้ตรงกันทุกชาติทุกภาษา เรียกว่า
เลขอารบิก มีทั้งหมด ๑๐ ตัว ได้แก่

0	1	2	3	4
เลขศูนย์	เลขหนึ่ง	เลขสอง	เลขสาม	เลขสี่
5	6	7	8	9
เลขห้า	เลขหก	เลขเจ็ด	เลขแปด	เลขเก้า

ภาษาไทยมีเลขไทยใช้เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง เราจึงควรภาคภูมิใจและใช้ตัวเลขไทยให้เป็นนิสัย เลขไทยมีทั้งหมด ๑๐ ตัว ได้แก่

๐	๑	๒	๓	๔
เลขศูนย์	เลขหนึ่ง	เลขสอง	เลขสาม	เลขสี่
๕	๖	๗	๘	๙
เลขห้า	เลขหก	เลขเจ็ด	เลขแปด	เลขเก้า

ใครรู้บ้างว่า เราเขียนตัวเลขไทยได้เมื่อใดบ้าง

เลขไทย ใช้เขียนบอกจำนวน ตัวเลข ๒ ตัว ๓ ตัว ๔ ตัว และอื่น ๆ เขียนติดกันใช้บอกจำนวนสิบ จำนวนร้อย จำนวนพัน และอื่น ๆ เช่น ๑๕ ๓๖๐ ๔,๒๐๐

เลขไทยนำไปใช้ได้หลายลักษณะ ดังนี้

๑. เขียนจำนวนตัวเลขทั่วไป เช่น

๒. เขียนบ้านเลขที่ เช่น

๑๒/๓๔

๕๖/๗๘๙

๓. เขียนหัวข้องานเขียนต่าง ๆ เช่น

๑.

๑.๕

๓)

(๙)

๔. เขียนวัน เดือน ปี เช่น

๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๗

๒๑/๐๘/๒๕๖๗

การใช้ตัวเลขไทยอย่างสม่ำเสมอเป็นการ
เผยแพร่ และสืบสานเอกลักษณ์ไทย
ให้คงอยู่สืบไป

ฝึกสมอง ลองเขียน

เขียนเลขไทยตามข้อความที่กำหนดให้ถูกต้อง

๑. สาม ห้าสิบเจ็ด แปดร้อยเก้าสิบหก

สองพันห้าร้อยหกสิบสี่

๒. บ้านเลขที่สี่สิบสี่ทับหนึ่งห้า

บ้านเลขที่ศูนย์เจ็ดสี่หกทับสามสองหนึ่งเก้า

๓. หัวข้อที่สามจุดหนึ่ง หัวข้อที่สองวงเล็บปิด

๔. ยี่สิบห้ามีนาคมสองพันห้าร้อยหกสิบห้า

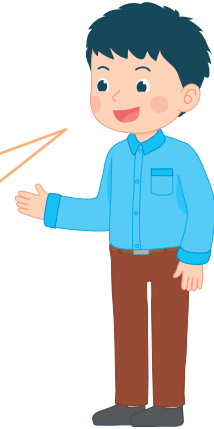
สิบเอ็ดกรกฎาคมสองพันห้าร้อยหกสิบเจ็ด

๒. การประสมคำ

การประสมคำมีวิธีการอย่างไรคะ

เป็นการนำพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ มารวมกันครับ

การประสมคำ คือ การนำพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ มารวมกัน เป็นคำ แบ่งเป็น ๔ ลักษณะ ได้แก่

๑. การประสมคำที่มีพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ เช่น

เหา → ห เป็นพยัญชนะ

เ-า เป็นสระ

- ไม่มีรูปวรรณยุกต์ เสียงจัตวา

ป่า → ป เป็นพยัญชนะ

-า เป็นสระ

◌ เป็นรูปวรรณยุกต์ เสียงเอก

๒. การประสมคำที่มีพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และตัวสะกด

เช่น

ข้าม → ข เป็นพยัญชนะ
-า เป็นสระ
-ะ เป็นรูปวรรณยุกต์ เสียงโท
ม เป็นตัวสะกด

ลูก → ล เป็นพยัญชนะ
-ู เป็นสระ
- ไม่มีรูปวรรณยุกต์ เสียงโท
ก เป็นตัวสะกด

๓. การประสมคำที่มีพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และตัวการันต์

เช่น

เล่ห์ → ล เป็นพยัญชนะ
-เ เป็นสระ
-็ เป็นรูปวรรณยุกต์ เสียงโท
ห์ เป็นตัวการันต์

เยาว์ → ย เป็นพยัญชนะ
-เ-า เป็นสระ
- ไม่มีรูปวรรณยุกต์ เสียงสามัญ
ว์ เป็นตัวการันต์

๔. การประสมคำที่มีพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ตัวสะกด และตัวการันต์ เช่น

ลัตว์ → ส เป็นพยัญชนะ
-ะ เป็นสระ (เปลี่ยนรูปเป็น ั-)
- ไม่มีรูปวรรณยุกต์ เสียงเอก
ต เป็นตัวสะกด
ว์ เป็นตัวการันต์

ลิทธิ → ส เป็นพยัญชนะ
-ิ เป็นสระ
- ไม่มีรูปวรรณยุกต์ เสียงเอก
ท เป็นตัวสะกด
ธิ เป็นตัวการันต์

เรื่อนำรู้

ตัวการันต์ คือ ตัวอักษรที่มีเครื่องหมายทัณฑฆาต (◌̣) กำกับอยู่ด้านบน เวลาอ่านจะไม่ออกเสียงตัวอักษรนั้น เช่น แพทย์ มี ย์ เป็นตัวการันต์

ฝึกสมอง ลองตอบ

๑. แยกส่วนประกอบของคำที่กำหนดให้

นก

แก้ว

การ์ตูน

บัว

เสีย

รัตน์

๒. หาคำที่มีการประสมคำในแต่ละแบบจากหนังสือเรียน หรือหนังสืออื่น ๆ แบบละ ๓-๕ คำ แล้วเขียนบอกส่วนประกอบของคำ

บทสรุป

อักษรและการประสมคำ

อักษรไทย

พยัญชนะ

มี ๔๔ ตัว แบ่งเป็น อักษรกลาง
อักษรสูง อักษรต่ำ

การใช้พยัญชนะในภาษาไทย

๑. พยัญชนะไทยส่วนใหญ่จะอยู่ในบรรทัด
๒. พยัญชนะไทยส่วนใหญ่มีหัวเป็นวง ไม่บอด
๓. พยัญชนะไทยที่ไม่มีหัว มี ก และ ฅ

สระ

มี ๒๑ เสียง แบ่งเป็นสระเสียงยาว
และสระเสียงสั้น

การใช้สระในภาษาไทย

๑. สระคงรูป
๒. สระเปลี่ยนรูป
๓. สระลดรูป

วรรณยุกต์

มี ๔ รูป ๕ เสียง

เลขไทย

มี ๑๐ ตัว

การประสมคำ

การนำพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์
มารวมกัน เกิดเป็นคำ

การประสมคำที่มีพยัญชนะ
สระ และวรรณยุกต์

การประสมคำที่มีพยัญชนะ
สระ วรรณยุกต์ และตัวสะกด

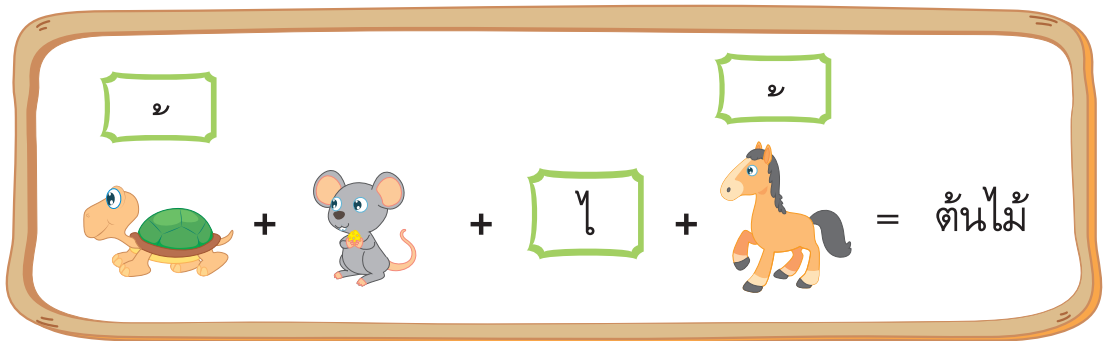
การประสมคำที่มีพยัญชนะ
สระ วรรณยุกต์ และตัวการันต์

การประสมคำที่มีพยัญชนะ
สระ วรรณยุกต์ ตัวสะกด
และตัวการันต์

กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก

๑. ครูและนักเรียนช่วยกันทำบัตรพยัญชนะทั้ง ๔๔ ตัว โดยครูติดภาพไว้ด้านหลังบัตร แล้วให้นักเรียนเขียนพยัญชนะไว้ด้านหน้า และครูทำบัตรสระ บัตรวรรณยุกต์ แล้วนำมาเล่นทายคำ โดยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม แต่ละกลุ่มเรียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ให้เป็นคำ ให้เพื่อนกลุ่มอื่นทาย กลุ่มใดทายถูกต้อง ๑ คะแนน สลับกันทาย จนหมดคำ กลุ่มที่ได้คะแนนมากที่สุดเป็นผู้ชนะ

ตัวอย่าง

๒. นักเรียนเขียนชื่อเล่นของตนเองลงในกระดาษแข็ง จากนั้นเขียนแยกส่วนประกอบของคำ และบอกว่าใช้สระแบบใดไว้ด้านหลัง แลกกับเพื่อนตรวจสอบความถูกต้อง แล้วนำมาฝึกอ่านร่วมกันในชั้นเรียน
๓. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม แต่ละกลุ่มรวบรวมคำที่มีสระคงรูป สระเปลี่ยนรูป และสระลดรูป จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ แล้วอ่านให้เพื่อนกลุ่มอื่นฟัง เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง
๔. นักเรียนเลือกพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ มาประสมเป็นคำที่มีความหมายตามรูปแบบที่เรียนมาทั้ง ๔ ลักษณะ แล้วนำเสนอหน้าชั้นเรียน

โครงการ

ครูและนักเรียนช่วยกันทำโครงการประดิษฐ์บัตรภาพพยัญชนะ สระ หรือวรรณยุกต์โดยวาดรูปต่าง ๆ ประกอบ แล้วใช้บัตรภาพนั้น เรียงเป็นคำ หรืออาจทำโครงการอื่นตามความสนใจ โดยให้เกี่ยวข้องกับ เนื้อหาที่เรียน

ตัวอย่าง

บัตรภาพพยัญชนะ ก

บัตรภาพสระอิ

การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

นักเรียนประสมพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ ให้เป็นคำที่ใช้ ในชีวิตประจำวัน

คำถามทบทวน

๑. พยัญชนะไทย ๔๔ ตัว จัดหมู่ได้กี่หมู่ อะไรบ้าง
๒. สระ -ะ และสระ -า สระใดเป็นสระเสียงสั้น และสระใดเป็นสระเสียงยาว
๓. “เห็น บวก มด มัน” คำเหล่านี้ประสมด้วยสระใดบ้าง
๔. คำที่มีรูปวรรณยุกต์จำเป็นต้องมีเสียงวรรณยุกต์ตรงกับรูปวรรณยุกต์หรือไม่ อธิบายพร้อมยกตัวอย่างประกอบ
๕. “เตา เสาร์” คำ ๒ คำนี้ ประสมคำอย่างไร
๖. ในชีวิตประจำวันนักเรียนใช้เลขไทยเขียนอะไรได้บ้าง